

KĖDAINIŲ RAJONO MIEGĖNŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS IŠORĖS VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

Vizito laikas – 2011 m. kovo 21–24 d.

Tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorės vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Daiva Liumparienė, vadovaujančioji vertintoja;

Jolanta Lembertienė, Asta Malčiauskienė, Asta Martinkienė.

2011 m. kovo 21–24 d. Kėdainių rajono Miegėnų pagrindinėje mokykloje keturi vertintojai stebėjo 45 pamokas ir neformaliojo ugdymo užsiėmimus, gilinosi į mokinių ir mokytojų veiklą pamokose, mokyklos vadovų ir personalo darbą, stebėjo mokinius klasėse, koridoriuose, valgykloje, kieme. Vizito metu išorės vertintojai bendravo su 6–10 klasių mokiniais, Mokyklos tarybos ir tėvų atstovais, mokytojų metodinės grupės ir įsivertinimo vykdymo grupės nariais, Kėdainių rajono Gudžiūnų seniūnijos ir Miegėnų bendruomenės atstovais, analizavo mokyklos veiklos, mokinių pažangos ir pasiekimų fiksavimo dokumentus, mokinių darbus bei mokinių ir jų tėvų nuomonės apie mokyklos veiklą tyrimo statistinę atskaitą.

MOKYKLOS KONTEKSTAS

2010–2011 m. m. Kėdainių rajono Miegėnų pagrindinėje mokykloje iš viso mokosi 97 mokiniai, iš jų – 34 pradinėse klasėse. Mokyklą lankančių mokinių šeimų socialinė-ekonominė-geografinė padėtis yra sudėtinga. Iki rajono centro – 30 kilometrų, o iki seniūnijos – 14 kilometrų. Vietinės reikšmės keliai žiemą dažnai būna nepravažiuojami. Kaimas sparčiai nyksta. Mokykloje nėra daug gabių vaikų, nes gabesnieji mokiniai išvyksta mokytis į miesto gimnazijas. 35 mokiniai turi nedidelių arba vidutinių specialiųjų ugdymosi poreikių. Dvidešimt 2–10 klasių mokinių mokomi pagal adaptuotas dalykų programas.

Mokytojų kolektyvas pakankamai brandus ir stabilus, tačiau 2011 metų kovo mėnesį (likus savaitei iki išorės vertinimo) mokykloje pradėjo dirbti jaunos lietuvių kalbos ir matematikos mokytojos, todėl reikėjo perskirstyti pamokų krūvį ir keisti tvarkaraščius. Mokykloje dirba 3 mokytojai metodininkai, 9 vyresnieji mokytojai, 6 mokytojai. Dauguma mokytojų geba dirbti kompiuteriu, gali naudoti informacines technologijas per pamokas. Mokykloje yra socialinė ir specialioji pedagogės. Dauguma mokytojų motyvuoti, pareigingi ir nuoširdūs. Mokyklos vadovai tikisi, kad jie bus atviri naujovėms, tobulins asmenines dalykines kompetencijas ir kūrybiškai ugdys mokinius.

Kėdainių rajono Miegėnų pagrindinei mokyklai vadovauja Dalia Cechanavičienė (vadybinio darbo patirtis mokykloje 7 metai, III vadybinė kategorija). Direktorius pavaduotoja ugdymui yra Asta Pavolienė (šiose pareigose pradėjo dirbti 2010 m. rugsėjo mėn., neatestuota) Daug reikšmės ir pastangų mokykla skiria ryšiams su mokinių tėvais ir socialiniais partneriais. Džiaugiamasi dalies tėvų neabejingu požiūriu į mokyklos veiklą bei šiltais vietos bendruomenės atsiliepimais apie mokyklą. Tikslingai ir planingai bendradarbiaujama su Panevėžio ir Kėdainių rajonų pagrindinėmis mokyklomis. Svarbūs ir įvairūs yra ryšiai su Paberžės 1863 m. sukilimo muziejumi, Miegėnų bendruomenės centru. Gudžiūnų seniūnija, Paberžės bažnyčia, Kėdainių miškų urėdija. Pirminės informacijos duomenimis, su kitomis mokyklomis ši mokykla galėtų dalintis gerąja informacinių technologijų taikymo (pavyzdžiui, anglų kalbos ir pradinėse klasių pamokose) bei mokinių dailės darbų panaudojimo mokyklos interjerui puošti patirtimi.

Mokykloje darbo vietų pedagogams ir mokymosi erdvių mokiniams pakanka. Visos klasės suremontuotos, nupirkti nauji baldai, kabinetai neblogai aprūpinti informacine kompiuterine technika ir mokymo priemonėmis. Mokyklos patalpose yra Kėdainių rajono savivaldybės Mikalojaus Daukšos viešosios bibliotekos Miegėnų filialas. Mokytojams ir mokiniams sudarytos neblogos galimybės naudotis internetu. Taupiai ir racionaliai naudojamų lėšų mokyklai pakanka. Papildomų lėšų mokykla gauna nuomodama patalpas. Dalis bendruomenės narių mokyklai kasmet

perveda 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio. Tikslingai ir planingai naudojant nebiudžetines lėšas, gerėja darbo sąlygos, o tai daro teigiamą įtaką ugdymo kokybei.

Mokykla dirba vadovaudamasi steigėjo patvirtintais nuostatais, strateginiu planu, metų veiklos programa ir kitais mokyklos veiklą reglamentuojančiais dokumentais. Vadovai bendrauja su Kėdainių rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir kultūros departamento švietimo skyriumi, kurio parengtame Kėdainių rajono savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkos iki 2012 m. bendrajame plane Miegėnų pagrindinės mokyklos esminis struktūrinis pertvarkymas nenumatytas.

MOKYKLOS VEIKLOS STIPRIEJI ASPEKTAI

1. Mokykla atvira ir svetinga.

Mokinių tėvų ir kitų bendruomenės narių priėmimo ir santykių kultūra gera. Bendruomenėje susitarta dėl tėvų ir kitų bendruomenės narių priėmimo. Gudžiūnų seniūnijos seniūnas, Paberžės bažnyčios klebonas ir 1863 m. sukilimo muziejaus administratorė dažnai lankosi mokykloje, aptaria bendrą veiklą, sprendžia iškilusias problemas. Sudarytos geros sąlygos vietos gyventojams naudotis mokyklos erdvėmis ir priemonėmis. Daugumą mokinių tėvų tenkina gaunamos informacijos apie mokyklos veiklą kokybę. Dalis tėvų padeda mokyklai, pavyzdžiui, nuveža mokinius į renginius, pasiūva šokėjams koncertinius kostiumus. Pokalbiuose su vertintojais dalyvavę seniūnijos atstovai ir visi tėvai teigė, kad mokykla labai reikalinga Miegėnų bendruomenei.

2. Geri mokinių santykiai pamokose.

STA duomenimis, 94,4 proc. mokinių jaučia, kad mokytojai juos gerbia, 90,7 proc. pritaria, kad mokinių nuomonė mokykloje yra svarbi. Dalis mokinių (53,7 proc.) pastebi, kad kai kurie mokiniai su mokytojais kartais elgiasi nepagarbiai ir įžūliai, o 38,9 proc. sako, kad dažnai klasėje yra taip triukšmaujama, kad sunku susikaupti ir mokytis. Išorės vertinimo savaitę užfiksuota, kad daugumoje stebėtų pamokų klasių mikroklimatas buvo palankus mokymuisi: vyravo šilti, draugiški santykiai ir tarpusavio pasitikėjimas, buvo laikomasi gero elgesio taisyklių. Mokytojai skatino ir mokė mokinius bendrauti geranoriškai, pagarbiai ir mandagiai, tačiau išorės vertintojai pastebėjo, kad mokydamiesi pamokose mokiniai aktyviau bendradarbiauja retai. Remdamiesi stebėtų pamokų analizės rezultatais vertintojai daro išvadą, kad bendri mokyklos susitarimai daugumai mokinių aiškūs ir suprantami, todėl jie dažniausiai laikosi gero elgesio pamokose taisyklių.

3. Mokykla svarbi vietos bendruomenei.

Mokykla glaudžiai bendradarbiauja su vietos bendruomene. Pavyzdžiui, mokyklos pedagogai vykdė projekto „Lietuvos e-piliečio kompiuterinio raštingumo pradmenys“ mokymus Miegėnų bendruomenės gyventojams, vedė autorinį seminarą „Tapyba ant šilko“ Panevėžio rajono Žibartonių pagrindinės mokyklos mokytojams ir gyvenvietės bendruomenei. Mokyklos vadovai ir dauguma mokytojų suvokia mokyklos reikšmę ir svarbą bendruomenei, pakankamai dažnai inicijuoja ir organizuoja įvairius renginius, akcijas. Dalis bendruomenės narių drauge puoselėja krašto kultūros vertybes, tradicijas. Mokykla organizuoja renginius, parodas, talkas, kartais - atviras pamokas, seminarus. Vertintojų komanda išanalizavusi pateiktą mokyklos informaciją ir dalyvavusi pokalbiuose su bendruomenės nariais padarė išvadą, kad mokykla svarbi vietos bendruomenei.

4. Ugdymo turinys tinkamai siejamas su aplinka.

Mokymo ir gyvenimo ryšys pamokose kryptingas. Daugelyje stebėtų pamokų ugdomoji veikla prasminga ir susieta su gyvenimo praktika bei nukreipta į mokinių interesus ir ateities poreikius. Daugelyje pamokų mokiniai ne tik gavo teorinių žinių, bet ir buvo mokomi jomis pasinaudoti praktiškai. Mokytojų aiškinimas ir nurodymai, kai ugdymo turinys tinkamai siejamas su mokinių patirtimi, buvo paveikus ir padėjo mokiniams suprasti ir išmokti pamoką.

5. Daugumos mokytojų aiškinimas tikslus ir suprantamas.

Dauguma mokytojų stebėtose pamokose aiškino tiksliai, suprantamai ir nuosekliai. Lanksčiai ir kūrybiškai pasirėmė mokinių turimomis žiniomis ir gebėjimais. Tai pasakytina pamokas, kuriose mokytojų užduodami klausimai buvo susieti su mokinių patirtimi ir interesais, skatino mąstyti, buvo tinkamai konsultuojama, palaikytos ir skatintos mokinių iniciatyvos. Vertintojai daro išvadą, kad pakankamai kryptingas ir tikslingas mokytojų ir ugdytinių dialogas padėjo mokiniams mokytis.

6. Mokykla gerai rūpinasi mokiniais.

Bendroji rūpinimosi mokiniais politika tinkama. Pagrindinės rūpinimosi mokiniais politikos kryptys pakankamai aiškiai atsispindi mokyklos veiklos dokumentuose. Pagalbos specialistai, klasių auklėtojai, mokytojai ir administracija tariaisi dėl pagalbos mokiniams bei jų apsaugos nuo prievartos, nusikalstamumo, žalingų įpročių ir dauguma tų susitarimų laikosi. Mokyklos socialinės ir specialiosios pagalbos specialistai pagal savo kompetencijas tinkamai pasiskirsto pareigas, tiek individualiai, tiek komandose su kitais mokyklos pedagogais ir vadovais paveikiai dirba sprendamos rūpinimosi mokiniais klausimus. Specialistų taikomos pagalbos mokiniui priemonės pakankamai įvairios. Iš STA rezultatų paaiškėjo, kad 94,5 proc. mokinių turi pakankamai informacijos apie specialistų pagalbą, kurią gali pasinaudoti. Mokyklos personalo pastangos yra svarbios kuriant saugią ir palankią aplinką mokinių ugdymui (-si).

7. Pakankamai kryptingai ugdomi specialiujų poreikių mokiniai.

Stebėtose pamokose mokytojai dažniausiai diferencijuoja ar individualizuoja užduotis specialiujų poreikių mokiniams. Kartais pamokoje mokiniui (mokiniais) padeda specialioji pedagogė arba mokiniai mokosi specialiosios pedagogės kabinete. Iš pokalbių su specialiąja pedagoge bei direktoriaus pavaduotoja paaiškėjo, kad mokykloje tinkamai ugdomi specialiujų poreikių mokinių bendrieji bei dalykiniai gebėjimai per neformaliąją veiklą, pavyzdžiui, specialiujų poreikių mokiniai dalyvauja dailės ir skaitovų konkursuose rajone. Vertintojai priėjo prie išvados, kad mokykloje teikiama pakankamai kryptinga specialioji pedagoginė pagalba.

8. Mokyklos vadovė kūrybiška, iniciatyvi ir demokratiška.

Ugdymo įstaigai vadovauja kūrybiška, iniciatyvi ir pakankamai demokratiška vadovė. Direktorės vadybinio darbo stažas šioje mokykloje 7 metai. Ji nuolat tobulina asmeninę vadybinę kvalifikaciją (dažniausiai švietimo arba organizacijos vadybos klausimais). Mokyklos direktorės ir bendruomenės santykiai grindžiami savitarpio supratimu ir pasitikėjimu. Vadovė dažniausiai apibūdinama kaip kūrybiška lyderė, išsipareigojusi mokyklos žmonėms, gebanti juos sutelkti bendrai veiklai. Ji pasižymi lyderiams būdingomis savybėmis: energingumu ir gebėjimu darbą atlikti gerai ir iki galo, empatija, mokėjimu bendrauti, išklausti, patarti ir rodyti teigiamą pavyzdį kitiems. Kartu su komanda mokyklos direktorė kuria atvirą mokyklą. Priimdama svarbiausius sprendimus ji tariaisi su mokyklos savivaldos institucijomis ir bendruomene.

9. Tobulinant mokyklos veiklą remiamasi aktyviais mokytojais.

Gera mokytojų ir vadovų bendravimo ir bendradarbiavimo kultūra skatina teigiamus pokyčius, sudaro sąlygas kurti mokyklą kaip besimokančią organizaciją. Mokykloje skatinama lyderystė, siekiama, kad darbo grupėms vadovautų kompetentingi, gebantys suburti kolegas ir patarti mokytojai. Kai kurie iš jų suvokia save kaip pedagoginės bendruomenės lyderius ir prisiima atsakomybę už ugdymo proceso kokybės tobulinimą. Pavyzdžiui, mokytojos K. Koreivienė, D. Mituzienė, D. Augienė, D. Galvanauskienė aktyviai dalyvauja visos mokyklos kaitoje, teikia metodinę pagalbą kolegoms, kūrybiškai dalijasi dalykinės ir pedagoginės sėkmės patirtimi.

10. Mokymo priemonės veiksmingai naudojamos pamokoje.

Mokykloje sukaupti materialiniai ištekliai neblogai atitinka mokyklos poreikius. 58 proc. stebėtų pamokų mokytojai veiksmingai naudojo įvairias mokymo priemones. Informacinės ir

komunikacinės technologijos buvo tinkamai naudojamos dalyje stebėtų pamokų. Dalis mokinių ir mokytojų naudojami įvairiais informacijos šaltiniais ir mokymo priemonėmis rengdami pamokoms ir vykdydami projektus.

MOKYKLOS TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Mokymo planavimas ir organizavimas pamokoje.

Dalis mokytojų planuodami pamokas ir keldami mokymosi uždavinius atsižvelgė į mokinių pasiekimus ir individualius gebėjimus, taikė mokinių mokymąsi skatinančius metodus (38 proc. stebėtų pamokų), diferencijavo užduotis (16 proc. stebėtų pamokų), konsultavo (53 proc. stebėtų pamokų), skatino mokinius įsivertinti (29 proc. stebėtų pamokų), aktualizavo mokymo turinį (58 proc.). Tik kai kuriose pamokose mokiniai dalyvavo formuluojant mokymosi uždavinius. 96 proc. stebėtų pamokų mokytojai suformulavo ir paskelbė mokymosi uždavinius, orientuotus į rezultatą, tačiau tik kai kuriose iš mokinių pasiekimai tikslingai lyginti su tinkamai iškelto, konkrečiu pamokos uždaviniu. Dalis mokytojų, planuodami veiklą pamokoje, rėmėsi mokinių turima patirtimi ir ugdymą pamokoje koregavo pagal kintančią situaciją. Dalyje pamokų papildomų užduočių skirta per mažai arba jos ne visiškai atitinka mokinių, ypač gabesniųjų, mokymosi lygį. Mokiniai būtų labiau susikaupę ir sutelkti darbui, jeigu ruošdamiesi pamokoms mokytojai planuotų įvairesnius aktyvaus mokymosi metodus, o parinkdami užduotis labiau atsižvelgtų į mokinių patirtį bei individualius gebėjimus.

2. Mokinių išmokimo stebėjimas ir vertinimas pamokoje.

Dauguma mokytojų nuolat stebėjo mokinius, dalis stengėsi išsiaiškinti, ar mokiniai suprato, gyrė juos ir skatino. Dalis mokytojų neblogai apibendrinu mokinių veiklą pamokoje ir užfiksavo jų pasiekimus, veiksmingai taisė klaidas ir grįžo prie nesuprastų dalykų. Dalyje pamokų mokytojai patikrino, kiek mokiniai suprato ir ką išmoko, bet per mažai dėmesio skyrė asmeninei mokinio pažangai. Prie silpnai išmoktų ar nesuprastų dalykų stebėtose pamokose buvo grįžtama retai, o informacija, gauta stebint mokymąsi, tik kartais naudota tolimesniam mokymui koreguoti. Jei pamokoje mokytojai stebėtų, reguliariai vertintų bei sudarytų sąlygas mokiniams patiems įsivertinti mokymąsi pagal iš anksto žinomus kriterijus, o daromą pažangą lygintų su iškelto pamokos uždaviniu, tikėtina, gerėtų mokinių mokymosi motyvacija ir atsakomybė už mokymosi rezultatus.

3. Mokinių mokymąsi skatinančių metodų taikymas.

Daugumoje stebėtų pamokų mokiniai tinkamai vykdė mokytojų nurodymus, tačiau tik dalyje (42 proc.) pamokų mokiniai buvo aktyvūs mokymo proceso dalyviai, klausė ir patys aiškinosi nesuprastus dalykus, pasitikėjo savo žiniomis ir diskutavo. Daugumos mokinių socialiniai įgūdžiai yra geri, tačiau jų asmeniniai ugdymosi lūkesčiai ir siekiai nėra aukšti. Pažymėtina, kad mokinių komandinio darbo įgūdžius mokytojai tinkamai ugdo popamokinėje (meninėje ir sportinėje) veikloje, tačiau dalies mokinių gebėjimas bendradarbiauti pamokose lavintas per menkai. Stebėtų pamokų analizė leidžia daryti išvadą, kad mokiniai dažnai mokosi individualiai, labai retai diskutuoja ar tariasi dėl bendrų sprendimų. Mokytojai turėtų mokiniams argumentuotai paaiškinti mokymosi grupėje metodo esmę ir dažniau sudaryti sąlygas mokytis bendradarbiaujant. Vertėtų daugiau dėmesio ir pastangų skirti mokinių socialinės, komunikavimo bei mokymosi mokytis kompetencijų ugdymui. Tikėtina, kad mokytojams tikslingiau renkantis ugdymo metodus ir kryptingai įtraukiant mokinius į veiklą, sudarant tinkamesnes sąlygas mokinių iniciatyvai ir savarankiškumui pasireikšti, mokinių mokymasis būtų veiksmingesnis nei tradiciniais metodais organizuotose pamokose.

4. Mokymo diferencijavimas skirtingų gebėjimų ir poreikių mokiniams.

Mokyklos gabieji mokiniai skatinami dalyvauti mokyklos savivaldoje, neformaliojo ugdymo užsiėmimuose, rajono renginiuose. Neblogai ugdomi sportinių ir meninių gebėjimų turintys mokiniai. Tačiau išanalizavę stebėtas pamokas vertintojai daro išvadą, kad dauguma mokytojų dirba

su visa klase vienodai, skiria tas pačias užduotis, dažniausiai taiko tradicinius mokymo metodus ir strategijas. Pagalba skirtingų gebėjimų (ypač gabesniems) mokiniams daugumoje stebėtų pamokų teikta neveiksmingai. Vertintojai konstatuoja, kad būtina individualizuoti gabesnių mokinių mokymą taikant įvairias mokymo bei mokymosi strategijas ir gabesnių mokinių gebėjimus atitinkančius ugdymo metodus, lanksčiau diferencijuoti ugdymo turinį, mokymosi tempą ir vertinimą.

5. Strateginio plano ir veiklos programos dermė.

Strateginiai tikslai ir uždaviniai atitinka dalį veiklos įsivertinimo išvadų ir yra orientuoti į bendruomenės santykių ir ugdymo kokybės gerinimą. Mokyklos bendruomenės grupės nesistemiškai dalyvauja planuojant mokyklos veiklą. Metų veiklos programos tikslai ir uždaviniai neblogai atitinka strateginius tikslus ir prioritetus. Veiklos programoje suformuluoti uždaviniai, numatytos priemonės, terminai, finansavimas, atsakingi vykdytojai, laukiamas rezultatas. Strateginiam prioritetui – „ugdymo (-si) proceso kokybės gerinimas“ – įgyvendinti veiklos programoje suformuluotas vienas uždavinys („tobulinti ugdymo (-si) kokybę ir mokėjimo mokytį (-is) kompetencijas“) ir numatyta šešiolika priemonių, daugiausia – mokytojų kvalifikacijai tobulinti. Vertintojai pastebėjo, kad dauguma numatytų priemonių yra nepakankamai konkrečios, pavyzdžiui: „dalyvavimas seminaruose, kursuose, konferencijose ir kituose kvalifikacijos tobulinimo renginiuose rajono bei respublikos švietimo institucijose“. Vertintojai daro išvadą, kad siekdama įgyvendinti svarbius ir prasmingus strateginius mokyklos tobulinimo tikslus, mokykla turėtų susitarti ir metų veiklos programoje planuoti konkrečias, tarpusavyje derančias ir tikslingas priemones metų uždaviniams įgyvendinti bei numatyti procedūras atliktų darbų veiksmingumui įvertinti.
